

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zapolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.**Kiadóhivatal:**Weitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések
és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 60. szám.

Előfizetési árak: Egész évre ——— 12 ft.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy óra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —**Hirdetések**a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknban.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Hétfő, március 15.

Március 15.

Nagybecskerek, március 15.

A népszabadság pirkadó hajnalának közvetlen megszólítása ez volt: polgártárs. Nincs az osztály-egyenlőségnek közvetlenebb megszólítása, mint ez. Ma negyvenkilenc éve, e szóval köszönté magyar a magyart, ha főúr volt, ha szegény. Legendává kellene a vérnéküli népszabadság napjának, március 15-ének lennie, mert e nap volt a magyarra a történelemnek második dicső korszaka. A márciusi ifjúság egyik vezetője Irinyi ugyanis ma 49 éve mondotta, hogy a történelemnek voltaképpen két nagy eseménye volt: egyik a kereszténység, mely egyenlővé tett minden embert az Isten előtt, másik a francia forradalom, (mely a magyar önvédelmi harcnak impulzust adott) mely egyenlővé tett a törvényt előtt.

Ha rekriminálni, sopánkodni lehetne e napon! . .

Negyvenkilenc éve, hogy a hazafias szellem tuláradása kivitte, miként tételes törvényeink legyenek az osztályegyenlőségről s vajh! — hol vagyunk ma az elméletben istenített demokracziánkkal? Pedig e szóval: polgártárs élt negyvenkilenc évvel minden ember! Az érintkezés közvetlensége ilyen-e 49 év után?

Nem adunk rá feleletet, mert nem a kritikai vizsgálódásoknak napja ez, de az öröme, a hazafias felbuzdulásé.

Aki sajátjává tette azon meggyőződést, hogy a történelem a tudományok anyja, az nem hunyinat szemet a korszakalkotó dicső napok eszményeire, akinek lelkében kiolthatatlan lánggal lobog az édes magyar haza iránti olthatatlan szeretet: mindenkor kegyelettel s lelkesültséggel magasztos érzetével köszönti a március 15-ik napját.

Megelevenülnek lelki szemeink előtt e napon mind ama fenséges jelenségek, melyek közel egy félszázaddal ezelőtt bámulatra ragadták a világot s örömmárral boríták hazánk minden nemesen érző fiának

szívét; mintegy megmozdulni látjuk a sirokat, azok üregéből — habár csak egy percze — feljönnek dicső apáink szellemei. „Ki a multak emlékét hiven őrizni nem képes szívében: jelen és jövő boldogságának dicső csarnokát építeni, alkotni képtelen.“ Ki megfedkezik a volt jókról, nem méltó istennek újabb áldó kegyelmére.

Joggal örülhet ma e hazának minden főrangú fia, mert büszkén tekinthet vissza az emberszeretet ama magasztos tényére, midőn a magasrangúak önkényét, saját akaratukból magukhoz emelték ember-testvéreiket, lemondottak ősi jogaikról, kiváltságaikról s megfogni igyekeztek az egyenlőség, testvériség, szabadság szép koszoruit.

Örülhetnek e napon minden népből és nemzetiségből való polgárai e hazának azon tudatban, hogy ama naptól fogva nyelv és vallás különíthetősége nem képez többé gátat, hogy a legmagasabb társadalmi állásokra is felküzdhesse magát az, kit tudományos képzettsége, elismerést érdemlő hű munkássága erre alkalmassá tesz, lett légyen anyanyelve magyar, tót vagy oláh, — térden, állva, vagy csak fejét meghajtva imádja bár az Istent, ki mindnyájunknak szerető édes atyja — festetlen deszka vagy hétágu koronával díszített bölcseiben aludta bár gyermekálmait.

A márciusi 15-iki ünnepek arra keltenének s arra valóknak lennének, hogy tegyünk fogadalmat, legyünk valóban magyar honpolgárok, szeretvén szívvel-lelkekkel e hazát, legyünk igaz testvérek, kiket önzetlen szeretet csatol egymáshoz.

Igy kell méltóan megünnepelnünk a március 15-ét. Rakjuk le az irigység, vallás- és fajgyűlölet nehéz jármát, törjük ketté a szerencsétlenség, rut önzés rab-igáját. Legyen boldog ismét a magyar!

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők észérer kedden és pénteken délután.

Március 15.

Valshol délen, pálmaligetek alján, vagy a végtelen puszták homokja fölött fölkerelkedik a korlátot nem ismerű, szabad déli szél és északnak veszi útját. S a hova a langyos fuvalat csak ér, fölenged a föld fagyott röge, kipattan a rügy, kinyílik a bimbó — s a tél vigasztalan képét virágos, illatos, napsugaras tavasz váltja föl.

A tavasz enyhe szellője volt az is, mely negyvenkilenc évvel ezelőtt virulásra készítette, kicsalta bimbóburkából a magyar haza legszebb virágát, a magyar szabadságot. A tavasz kedvelői — az idők megenyhült járásához nem szokott gyenge, örömben tehetetlen aggok, lelkes nők, az eszmékért rajongó ifjúság — keblükre tüzték a szebb idők felvirradását jelentő virágot, s csak úgy örültek annak akkor is, mikor az vérrózsává változott át — mint előbb. Mert megbecsülhetetlen, megfizethetetlen kincsek — a szabadságnak — volt jelképe e virág. Jelképe az igazi, a nagyot, magasztosat és szépet létrehozó tavasznak. A gondolatról, a mondott és írott igéről lehullt mintegy varázstüze a despotizmus jégbilincse, mely annak szabad folyását akadályozta, mint a folyókat a jégpánczél. Szabadság nélkül nincs nagyság, e nélkül nemzet nem gyarapodhatik, nem növekedhetik. S a szó nemes értelmében a szabadságot csak az a nemzet érdemli meg, mely legnagyobb ünnepének tekinti szabadsága születésének napját.

Nagybecskerek városa méltó módon ünnepelte meg március 15-ikét. Reggelre az összes köz- és számos magánépületen nemzeti zászló lengett, a közönség pedig valóságos ünnepi díszbe öltözött. Az ünnepélyekről szóló tudósításaink a következők:

A nagybecskereki kereskedő ifjak egylete rendez szokása szerint ez idén is előző estén ünnepelte március 15-ikét. A Korona-szálló nagyterme díszes közönséggel telt meg tegnap

A „TORONTÁL“ tárczája.

A márciusi napok költészetéről.

Vajjon van-e költőnek magasztosabb hivatása, mint ha egy életerejének tudatára ébredő nemzetben a tettekhez kész lelkesedés hurjait pendíti meg? ha a szívek szószólójául szegődve, milliók érzelmeinek ad szárnyat, hogy magasba törve, betöltse hivatását? A magyar költő minden időben, minden korban ismeri e rendeltetését. És ha abban a fényes könyvben, melybe Csió a a Kárpátok övedzte föld népének történetét írta be, pár száz oldallal visszafelé fordítanánk, már a XVI. században ott találók néhai való jó Farkas András uramat, aki „igen keserőgvén az nyomorult országban“ elzengi a maga jeremiádját a magyar nemzet romlásáról. És azótátó fogva nincs a magyar nemzetnek egyetlen létbe vágó jelensége, mikor ne a költészet szaván buzdulnának föl a szívek.

És vajjon kik teremtették meg a márciusi napot és vele együtt azt a harcot, mely szabad ságunk szülője volt? A költészet állott ott a bölcsönél, az tartotta keresztvize a csemetét, mely két évtized szomorú sanyargatását kiállván, ime izmos erejének teljében áll előttünk, megedzve, egy új cseredévbe, hogy bevezessen bennünket. Nagy volt ennek a költészetnek a hatalma. Szava gyújtotta lángra a szikrát, hangja élesztette a tüzet és az elborulás szomorú napjaiban az volt

vigasztalója, életkedve derítője a nemzetnek. Fiatal írók csoportja volt az, mely előbb titkon, majd nyíltan egyengette az eszmék terjesztésének útját.

Egy lelkes kis társaság, mely a Pilvax-kávéház füstös termeiben megépítette képzeletében a szabad Magyarország napnál ragyogóbb képét. Ott hangzott el először a szabadságharcz Tyrteusának riadója:

Talpra magyar, hi a haza
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok?
Ez a kérdés, válaszatok! —
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Ez a dal gyújtott. Ennek a dalnak nem szabad elvesznie ebben a kis körben nyomtalanul. A mi milliók szíve dobbanását fejezi ki, millióknak kell, hogy imádságává váljék. De hogyan, mily módon lehetséges az? A cenzurát a hatalom Argus szeme tarja ébren, onnan nem kelnek szárnyra ily hangok. A sajtót rabláncok nyűgözik le, annak nincs hatalmában, hogy közre adja. Pedig csak így lehetséges az. Tegyük tehát szabaddá a sajtót! Es ime, ami ebben az Istentől sugalt kis táborban megfogamzik, másnap százezrek megvalósítják. Megszületik a szabad sajtó, a sajtóval föl szabadul a gondolat, a gondolattal a lélek, a lélekkel az erő. Joggal mondhatta el a költő:

Nagyapánk és apánk,
Mig egy század elhaladt
Nem tévnek annyit, mint mink
Huszonegy óra alatt.

A „Talpra Magyar“ a szabadsajtó első terméke. Ezekre kapkodják el példányait, hogy kézzel-kézre szállva éltető lelkévé legyen annak a fölbuzdulásnak, mely hivatva van nemzetünket újá alakítani. Apa fiával, anya leányával tanítatja, mondatja, hogy újra meg újra erőt, ihletet merítsen belőle és vele éreztesse örömét, melyet nemsokára a népdal is szárnyra vesz, hogy

A legelső szabad tavasz virágzik,
A szabad föld legelőször most ázik;
Szabad ország, szabad ember, oh mi szép,
Mint a magyar, félvilágon nincs oly nép!

A márciusi napok emléke elenyészhetetlenül összeforr a Petőfi nevével. Lángoló lelkesedéssel írja le a napot naplójában: „Március 15-ike, 1848.

Ha tudnám, hogy a hazának nem lesz rám szüksége, szívembe mártanám kardomat s úgy irnám le haldokolva, piros véremmel e szavakat, hogy itt álljanak a piros betűk, mint a szabadság hajnalsugarai. Ma született a magyar szabadság, mert ma esett le a sajtóról a bilincs. Vagy van olyan együgyű, ki azt képzelje, hogy szabad sajtó nélkül lehet bármely nemzetnek szabadsága? Üdvözlégy születésed napján magyar szabadság!

Először is én üdvözöllek oly magas örömmel, mint a milyen mély volt fájdalomom, mikor nélkülöztünk tégedet! Oh szabadságunk, édes

este, hogy a nemzeti újjászületés örök emlékü napját ünneplve, hazafiasságának kölső jelét is adja az esztendő egy napján. A kereskedő ifjak egylete — melynek tagjai közé különböző nemzetiségű ifjak tartoznak — elismerést és dicsőretet érdemel buzgalmaért, melylyel minden évben tanujelét adja, hogy igen, az ő tagjai is törődnek szép és magasztos eszmékkel és ezekért ép ugy lelkesülnek, mint a hon többi polgárai. A tegnapi hangverseny a polgári és kereskedelmi iskola énekkara a Hymnusnak szép és precíz elneklésével nyitotta meg, majd Gróf Vilmos tanár, egyl. alelnök magvas megnyitója következett. Ezután dr. Kis Sándor gym. tanár olvasta fel szép, tanulságos és lelkesítő ünnepi beszédét, majd Keresztes György szavalta nagy hatással Tóth K. „Előre” c. költeményét. Jokly Irma kisasszony a nála megszokott művészettel énekelte két kis dalt (Fonj-fonj és Pillangó keringő), majd Sternberg Géza ur gyönyörködtette hegedűjátékával a közönséget. Az éneket és hegedűszólót Grünbaum Arnold — kinek ismert jó játékát külön felemlíteni szinte fölösleges — kísérte zongorán. A hangverseny után tánc következett, mely hajnalig tartott.

A nagybecskereki magyar olvasókör helyiségeit már féltenegy óra táján előkelő közönség lepte el, a mely határtalan lelkesedéssel és szünni alig akaró tapsokkal jutalmazta az egyes szónokokat. Az ünnepélyt Szilágyi Albert nyitotta meg talpraesett, sikerült beszéddel, mire dr. Klein Mór főrabbi ragadta el gyönyörű szónoklatával a közönséget. Nagy hatást keltett Cseh Elek polgári és felső kereskedelmi tanár alkalmi szavata, míg az ünnepély elején és végén pedig a polgári iskolai dalárda énekelte Dold István vezetése alatt. A kör délután fél két órakor 80 terítékű bankettet rendezett, melyen az első felköszöntőt Klacsó Károly mondta a királynak.

Ünnepélyt rendezett a polgári és felső kereskedelmi iskola is, melyen szintén szépszámu közönség vett részt. Knyaszkó Lajos igazgató alkalmi megnyitóján kívül a tanulók egészítették ki szavallatokkal és felolvasásokkal a programot.

A nagybecskereki népiskola is rendezett ünnepélyt, melyen Vári Mihály tanító tartotta a megnyitó beszédet, Szegfű Sándor pedig a nap jelentőségét fejtegette. A tanulók azután közben szavaltak és énekeltek.

— **Közigazgatási bizottság.** Torontál vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta rendes havi ülését, melyről lapunk holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

kedves új szülött, légy hosszú életű e földön, élj addig, míg csak él egy magyar, ha nemzetünk utolsó fia meghal, borulj rá szemfedő gyanánt . . . S ha előbb jön rád a halál, rántsd magaddal sírodba az egész nemzetet, mert tovább élni nélkülöd gyászlat lesz, veled halni pedig dicsőség!

Ha nem volna az, aki, a magyar költészet tündöklő hajnalcsillaga, a márcziusi napokban való szerepe megtarantá nevét örökkön örökké. Dal, dal után kél lantjáról, fölséges hymnuszok, lelkes riadók, legfinnyesebb sugara egy tündöklő napnak.

Előre hát, mind, aki költő
A néppel tüzőn, vizen át!

Szól ébresztő szava. Sok, nagyon sok fényes sora a márcziusi napok történetének fűződik az ő nevéhez, s ki tudja, létrejö-e vala a márczius 15-ike nélküle?

A nagy események dallására készítik a legszelidebb lelkületű költőinket is. A szerzetesi csuhát öltött Cuzcor Gergely kiszáll czellája szük falai közül, a Talpra magyar mellett a leg-lelkesítőbb forradalmi költeménynyel a Riadóval. S a jogtiprókat tapodó haragja fékevesztetten tombol:

Nem kell zsarnok nekünk, csatára magyarok!
Fejére vész-halál, ki reánk gyarog.
Ki rabbillencseket s igát kohol nekünk.
Mi sárga-fekete lelkébe tört verünk.
Riad a harci sip, riadj magyar, riadj.

A Zalán futása halhatatlan költője nem vesz tényleges részt a márcziusi napokban. Ko-

— **Zmejánovics Gábor** verseczi szerb püspök szombaton este érkezett Nagybecskerekre. A magas egyházi nagy közönség fogadta a pályaudvaron. Zmejánovics püspök tegnap délelőtt látogatást tett Rónay Jenő főispánnál, dr. Dellimanics alispánnál, báró Feilitzsch főjegyzőnél Zsiros Lajos törvényszéki elnöknel és dr. Grandjean polgármesternél. — A látogatások visszaadása után a püspök a következő küldöttségeket fogadta: Panic Lyubomir esperes vezetése alatt a belvárosi és Stakics Zsarkó vezetése alatt a külsővárosi papságot, a szerb egyházközséget, Tyurcsios Péter tomaseváci címzetes esperes és Popovics Péter botosi piébános vezetése alatt pedig a közeli kilencz községből kiválasztott küldöttséget és számosan városunk notabilitásai közül. A főpap, ki Nagybecskereken dr. Linyácski orvosnak volt vendége, ma délután öt óra után utazott vissza Verseczre.

— **Orvos választás.** Torontál-Vásárhely község képviselő testülete a megüresedett köz ségi orvosi állásra 9 pályázó közül dr. Somogyi Sándor orvost és fogspezialistát választotta meg egyhangulag.

— **Tavaszi fuvalmak.** Aeolus minden irányú és nemű szelei között a legtöbb dolgot a tavaszi fuvalmakra fogják rá. Valamikor azt mondták, hogy a tavaszi fuvalmak hozzák a szabadság eszméit, meg a lelkek megújulását, — manapság azonban a tavasz fuvalmai vajmi ritkán állanak az állanczélók és a megifjító intézetek szolgálatába. Mégis a naiv, sőt a hevésbé naiv lelkek minden márcziusban bizonyos feszült kíváncsisággal lesik, mit hoznak a tavaszi fuvalmak? Mert amit a tavaszi fuvalmak szoktak hozni, az egész más valami, mint a mit a Jézuska hoz és a mit a születésnapok hoznak. A mit minden évben szokott hozni, annak már egy része meg is jött. A tavaszi versek, hál Istennek, az idén bő táplálékai az öreg papirkosárnak, a mely télen át vérszegény novellák és farsangi aforizmákkal volt kénytelen beérni. A focskék is megjönnek, de azokra a naiv lelkek se kíváncsiak. A mit a tavaszi fuvalmak eddig hoztak, azaz: a mivel eddig őket tették felelőssé, — bizony nem biztosít valami kedvező világitást nekik. A szerelmi drámák, igaz, még az öreg tél szeszélyei; hogy az ő idejükbe nem a farsang, hanem a bőjt kerül, arról se tehetnek. Hanem: az a náthás idő, a krétai háború, a mozgósítási kacsák, — a miket a tavasz jogtalanul bitorol el a nyártól, — új meg új panamak . . . ki tudja mit hoznak még a tavaszi fuvalmak, a mig májusi zefirekké válnak?

— **Katholikus egyházi dalárda.** Ilyen cím alatt egy újabb dalárda van alakulóban Nagy-Szent Miklóson. Kuhn Lajos esperes-piébános többeket értekezletre hívott össze, mely értekezleten elhatározták, hogy kizárólag egyházi daloknak ünnepélyes alkalmakkor s nagyobb ünnepeken a templomban leendő előadása céljából katolikus egyházi dalárdát alakítsanak. A héten mint értesülünk már számos tag ajánko-

déyle csöndes, forradalmi hangokra nem visszahangzó. De azért fölbuzdul a sajtószabadság dicőitására:

Kelj föl rab-ágyad köpárnáról
Beteg, megzibbadt gondolat;
Kiáltás fel, érzés, mely nyögél
Elfojtott, vérző seb alatt.
Oh jöjjetek ki, lánczra vort rabok
Lássátok a boldog, dicső napot
S a honra, mely soká túrt veletek
Derült, vigaszt és áldást hozzatok.

S a kinek eddig csak az epedő szerelem mélabus hangjaira volt szava, a csöndes érzelmű Sárosy Gyula csakhamar megírja a szabadság harc lángszavu krónikáját, az Arany Trombitát, hogy beköszöntő sorai már fösse a hangulatot, mely szülte:

Vérem, Magyarok! nagy időket élünk,
Trombitahangokon s ágyukkal beszélünk:
Magyarország felett meggyült a zimankó,
Majd annyi a bajunk, mint a bécsi bankó.

A költészet a vezérlő szerepet megtartotta mindvégig szabadságharcunk dicsősége napjaiban, buzdítva és lelkesítve, gyújtva és lánggra keltve. Én csak rhapszodikus képét igyekeztem adni a márcziusi napok történetének, melyhez oda van forrva, melyeknek ragyogó zománczát képezi.

E napok emléken hevüljön a szív, költőit emlitse szent áhitattal az ajk. Szentek ők, mint szent a nap, melyen megszületett a magyar szabadság!

Róna Béla.

zott belépni az új dalárdába, s legközelebb meg is tartják az alakuló közgyűlést.

— **A nagy-kikinda—nagy-becsckereki vas-
uton f. év márczius hó 15-től kezdve a
folyó év végéig tartó érvényességgel bérlet-
jegyek lépnek életbe, melyeknek árai a
következők: az I. osztályban 120 frt, a
II. osztályban 80 frt, a III. osztályban
50 frt. Ezen bérletjegyek a m. kir. állam-
vasutak igazgatóságának titkári hivatalá-
nál (Budapest, Andrassy ut 75. sz.) rende-
lendők meg, amidőn is a megrendelő
látogatójegy nagyságu fényképe beküld-
endő, egyszersmind az illetőnek neve,
állása vagy foglalkozása és lakóhelye pon-
tosan megjelölendő, a bérletjegyért ese-
déses pénzüsszeg pedig 1 frt kiállítási
illetékkel együtt a m. kir. államvasutak
központi főpénztárához (Budapest, Andrassy-
ut 75. sz.) bérmentve beküldendő. A fény-
képnek az utolsó időből kell származnia,
hogy az illetőt könnyen felismerhető módon
ábrázolja s amely fénykép ilyen czélokra
használva még nem volt.**

— **Letartóztatott gavallér.** Feltűnést keltő, sok szóbeszédre alkalmat adott letartóztatás történt tegnap reggel Aradon. Egy társaságbeli fiatal emberre tette a rendőrség a kezét, aki kedvelt alakja volt a legelőkelőbb szalonoknak, bálkirálya a lezajlott farsangi multságoknak, nem ugyan pénze vagy állása, hanem családi összeköttetései révén. A nagy Galeotto minduntalan tudott valami érdekes, pikáns, gáláns kalandot róla s néhány nappal ezelőtt már egy gazdag lányról is tudtak, aki nemsokára a menyasszonya lesz. Mindössze néhány hónapja, hogy Aradra jött, de elegáns föllépésével és összeköttetéseinél fogva hamarosan válogatott ismerettségre tudott szert tenni. Aradon egy részvénytársaságnak volt az alkalmazottja. Letartóztatása a décsi királyi törvényszék megkeresésére történt.

— **A népkönyha ünnepélye.** Megható, lélekemelő ünnep folyt le tegnap déiben a pancsovai népkönyhában. Ekkor ért véget ugyanis a jelen időnyben a meleg ételek kiosztása a szegény iskolás gyermekek között. Ünnepélylyé tették ezt a napot azok a beszédek, melyek hárláról, szeretetről, irgalmasságról szóltak. Winterfeld János th. biz. tag szerbül, dr. Kelemen főrabbi magyarul és Schwalm György lelkész németül ecsetelték azt a nemes felebaráti szeretettet, mely a népkönyhát létesítette. Megkapó jelenet volt, mikor Krasztin Mita tanuló szerb nyelven fejezte ki a szegény gyermekek háliját. Sok szem könybe lábadt az egyszerű, de megható szavak alatt.

— **Hurokra került betörő banda.** Szabadon Nadrayanszky Mihovj módos gardának a lakását a ház falának utca felüli részén való kiásása után a napokban feltörték és elvitték a szobában volt összes drága ruha és ágyműveket. A csendőrségnek sikerült a tetteseket Bala Pál, Zold István és Heczi Péter zentai lakosok személyében kézre keríteni. Mint tudósítónk jelenti, Balák egész szervezett betörő bandát képeztek s a torontáli részen üzték a betöréseket a télen. A lopott holmikát aztán a Bácskában adták el. Házkutatáskor lakásukon nagy mennyiségű lopott tárgyat, ékszereket, de különösen sok ágybavaló tollat talált a csendőrség. A tolvajtársaság a török kanizsai járóságnal vizsgálati fogságban ül.

— **Harcz egy birtokért.** Emanuel György nagybecskereki lakos 1875-ben a szerb ittebei uradalomtól kiérendált 2500 hold földet. Négy esztendő múlva alhaszonbérleti szerződést kötött Jenovay Imrével, a kit társul fogadott, kikötötte azonban, hogy az ő beleegyezése nélkül Jenovay a bérletet másnak át nem adhatja. Jenovay mindazonáltal 1888-ban átadta a birtokot a Haas és Deutsch cégnek, mely Emanuelnek a társas viszonyból folyó összes jogait megszüntette. Emanuel akkor bepörölte úgy a Haas és Deutsch céget, mint Jenovay Imrét, s 300.000 frt kártérítést követelt a még hátralévő két esztendőre eső haszon fejében. A nagybecskereki törvényszék 42.854 frtot ítelt meg neki az esetre, ha leteszi a fősököt, hogy nem egyezett bele a bérlet átruházásába. A szegedi kir. tábla 73.315 frtban állapította meg az elmaradt hasznót, a kir. kuria pedig legutóbb csak 58.000 frtot ítelt meg a felperesnek.

— Mond meg az igazat s beütik érte a fejedet. Ennek a közmondásnak igazsága szó szerint beteljesedett Onody János óbessenyői költőgyároson, a ki a polgári kaszinóban némely lovagias nézetnyilvánításai következtében előbb szabadkézi párbajt vívott azokkal, kik nem osztották nézeteit, majd pedig midőn nem egészen barátságos unszolásra távozott, egy ismeretlen tagtárs hátulról fejbeköltöztette, úgy hogy Onody uram nagyobb szabású bőrfolytonossági hiánnyal — a fején, és egy tapasztalattal bölcsebben a fejében, — hagyta el a vita színterét.

— **Csindások a határszélén.** Az al dunai vidék különösen a vadregényes „kazan” egy idő óta kézsé halált rejteget az ott czirkáló csendőr járőrök számára. Sziklák mögül, százasdos fák buja ágai közül egy egy lövés dördül el a szerb partokról a magyar csendőrökre és hogy eddig a beküldött jelentések emberhalál hírére nem hozták, az igazán csodával határos Vad erköcsü nép fészkel az aldunai szerb partokon. Ismeretes rablók és csempészek ezek még a boszniai okkupáció idejéből. Sok bajuk van velük az aldunai helységeknél is, hát még a csendőröknek, akik nem ritkán egy egy gazembert csipnek el közülük, amint éppen tetten érik csempészség közben. A legutóbb beküldött járőr jelentés két esetet mond el. Mindkét esetben orvul löttek a szerb partokról a magyar határon czirkáló csendőrökre anélkül, hogy az orvul meg támadottak védekezhetek volna. Méra György és Farkas Lajos csendőrök, akik Plaviscovicán állomásoznak, Dubova község közelében egy szerb csempészt értek in flagrant. Az elcsipett gazembert éppen maguk előtt vezették a magyar oldalra, amikor a buja növényzetű szerb partokról egy hang ezt kiáltotta feljükk: — Laszomlu me! (Bocsásd el azt az embert!) Nyomban ezután lövés dördül el a láthatatlan ember fegyveréből, akinek a golyója közvetlen az inenső oldalon haladó csendőrök előtt egy fába furódott. Ugyancsak az alduna mentén a dubovai öböl mellett valóságos golyózáparral fogadták a szerb partokról a járőröket. A csendőr-ors-jelentés szerint a „kazan” ma valósággal életveszélyes, mert ezek a leskelődő bitangok, szinte sportot üznek abból, ha a magyar partokon czirkáló csendőrökre lövöldözhetnek.

— **Elmerült komp.** A Zsabya alatti rév nál a komp elmerült. A megrongált komp, három kocsival indult át a Tiszán, mikor a folyó közepén azt vették észre a révészek és a rajta levő emberek, hogy a komp kezd rohamosan merülni. A veszélyben levők segítségért kiáltottak, egyesek a komphoz kötött csónakba ugráltak, míg a befogott lovakat úgy vélték megmenteni, hogy hirtelen elvágták a szerszámokat és uszni hagyták őket. A segélykiáltásra halászok és molnárok jöttek a veszedelemben levők segítségére még elég jókor, úgy hogy emberéletben kár nem esett.

— **Lapunk mai számában közölt Fehér Miklós gépgyáros hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.**

Irodalom.

* „**Műszaki Hetilap**” címmel egy új szaklap első számát kaptuk, mely a szakirodalom terén méltán esemény számba mehet. A lap tulajdonképpen nem egészen új, mert a 20 éve fennállott „Gazdasági Mérnök” átalakításából keletkezett. Szerkesztője Gonda Béla min. oszt. tanácsos, régi, hivatott művelője egy a technikai, mint a közgazdasági irodalomnak s a midőn régi lapját ekként tágabb és újabb alapokra fektette, az összes technikai szakmák közönyévé alakította át, valóban hasznos szolgálatot tett vele a technikai haladás ügyének. A most megjelent első számból a nagy lendülettel megírt programot kell legelőbb is megemlítenünk, melyet a technikai haladás minden igaz barátja örömmel üdvözölhet. A „Műszaki Hetilap” megjelen minden vasárnap. Előfizetési ára egy évre 12 frt, negyedévre 3 frt.

* **Az Új Idők** e heti száma három sikerült fölvetelt közül a művészek készülő jelmezestjéről, továbbá Bihari Sándor Vasárnap délután című festményének reprodukcióját és több aktuális arcképet. A szépirodalmi részből kiemeljük Herzeg Ferenc regényének folytatását, Pósa Lajos márciusi tizenötödiki versét, Bródy Sándor hangulatos márciusi énekét Petőfiről, Gárdonyi Géza rajzát Alom az erdőn, a főúri körök bőjti szokásáról írott cikket, Lyka Károly tárczáját, Ver sacrum és Balogh Miklós novelláját. A rendes rovatokban a hétnek minden nevezetesebb eseményét tárgyalják, élénk és szívporkázó módon. Akik a lap irányával megakarnának ismerkedni, azoknak a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. sz.) kívánatra ingyen küld mutatványszámot.

Színház.

Marjolaine.

Lecoque bájos zenéjű operetteje, a „Kisasszony feleségem” került szombaton színpadra a nagybecskereki színpadon. Ez estén volt először alkalomunk nagyobb arányokban látni az operette személyzetet, mely javarészt még mindig ugyanaz, mint tavaly volt. A címszerepet Halmainé énekelte nagy hatás mellett; meglátszott egész valóján, hogy mennyire elemében érzi magát s milyen kedvvel énekl azokat a gyönyörű áriákat, melyeket halunk ugyan manap is, csak hogy beleolvastva az újabb sütetű operettekbe. Ugyanekkor mutatkozott be a társulat egyik tenoristája Pogány Janka személyében! A kisasszony — mint mondani szokás — kitűnően domborított s képes volt elfeledtetni velünk a férfi tenorista hiányát. Serfőzy Jenni bájos Avelin volt, a férfiak közül Szathmáry, Szilágyi, Ferenczy és Csige segítették elő az est sikerét.

Piros bugyelláris.

Pusztulóban van a népszínmű, letűntek a régi csillagok, az újak pedig a régiak nyomdokain nem képesek haladni, ha pedig már haladnak, csakis a hibáikat tanulják el. Egy egy pillanatra beragyogja ugyan valami szokatlan fény a színműirodalom égboltját s mindenkinek szívét öröm meg lelkesedés fogja el olyankor, hogy hátha ez a várva várt Messiás! De az efféle üstökös-ragyogás csak pillanatokig tart s utána rendesen sötétség, nagy és tartós sötétség támad. Az irodalmi csillagvizsgálók azt mondják mostanában, hogy felfedezték a második Tóth Edét egy szegény vidéki színész személyében, de hát ki képes belátni a jövőbe és ki tudja megmondani, hogy mennyit vált be Géczy István a hozzáfűzött reményekből. Addig is élvezzük csak a mi régi, törzsgyökeres népszínműveinket, hiszen olyanokat úgy sem ír a jelen nemzedék. Ki ne tudná többször is végignézni a Piros bugyellárist! Minden egyes alakja a hamisíthatatlan vidéki ember, megérezni rajta azonnal a falusi levegőt s a mint beszél egyik, vagy másik, önkénytelenül is eszünkbe jutnak a mai színművek, a melyeket nem a nép fiai készítették eredeti megfigyelés alapján, hanem valami fővárosi ember akarta velük meglepni a világot és rajzolt olyan alakokat, melyeket soha nem látott, legfőjebb álmában. A tegnapi előadás a jobbak közé tartozik Halmainé takaros menyecske volt mint Zoófi asszony és sok tüzzel énekelte a gyönyörű népdalokat. Méltó partnere Ferenczy, a kinek kellemes lágyasága, édes baritonhangja belopja magát a szívekbe és ott zsong még azután is sokáig mikor már régen elhangzott a dal, Déry nagyon rossz paraszt; ennek a tehetséges színésznek nem a népszínmű a légtöre, mert abban nincs szalon, már pedig ő csakis ott érzi magát otthon. Azok az elegáns mozdulatok, melyek a bárók, grófok alakítása közben ragadtak rá, nagyon furcsának tűnnek fel a tulipános láda mellett. Serfőzy Jenni Manczija nem nagy szerep ugyan, de azért kevés olyan sikerült magyar lányt láttunk eddig, mint amilyen ő volt. Szathmáry Árpád minden egyes föllépte alkalmával azt a benyomást kelti, mintha Isten tudja mennyi idjébe, fáradságába kerül, míg begyakorolja ezeket a kabinetalakításokat. Pedig nincs egészen úgy, mert Szathmáryban a belső komikum dominál s mihelyt a színpadra lép, mindjárt kész a hatás. Ez a komikum isteni adomány, ezt nem lehet elérni sem tanulás, sem fáradság, sem más egyéb árán. A tegnapi huszár káplár díszere válik a becskerekinek külön színházaknak is. Tóth Elek a Kósza Gyurka szerepében fékezhetlen jókedvűséggel játszott; hangja pedig van annyi, amennyi nagyon is sok egy hős szerelemesnek. Meg kell még emlékeznünk Dérynéről és Szepesy Pauláról is, akik a két vén lány szerepében keltek nagy derűtséget. Sz.

Táviratok.

Március idusa.

Budapest, márcz. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A sajtószabadság ünnepét ma úgy a fővárosban, mint az ország minden részén a szokásos kegyelettel ünnepelték meg. A hírlapírók egyesületében Mikszáth Kálmán elnök lelkes beszédben kijelentette, hogy küzdeni fognak a sajtószabadság változhatlan fenn-tartása mellett.

Kréta.

Budapest, márcz. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából telegrafálják, hogy a hatalmak elhatározták, miszerint nem válasznak a görög jegyzékre és egyúttal megbízták a görög jegyzékre és egyúttal megbízták a tengernagyot, hogy haladéktalanul kezdjék meg a krétai kikötők blokkírozását.

A tőzsdéről.

Budapest, márczius 14. (Anbecskereki Lloyd társulat távirata.) Kötetett buza őszire 7.20—21, buza tavaszra 7.81—82, buza május juniusra 7.74—76, tengeri 3.65—66, zab 5.61—63, repce 10.40—50. Buzában a kínálat lanya, vételkedv korlátozva, néhány mm. vagonáru 5 krrel olcsóbb és nehezen elhelyezhető.

Városi színház.

Nagybecskerek, hétfő 1897. márczius 15.

NÉMA-KÉPLETEK

Zichy Mihály történelmi festménye után:

A néma-képletek alatt:

Tizenhárom.

Alkalmi költemény. Irta: Váradi Antal. Szavalja: Arday Ida.

Ez után.

Dobó Katicza

vagy az egri szép napok.

Történelmi népszínmű 3 felv. dalokkal és tánczsal. Irta: Tóth Kálmán, zenéjét Allaga Géza.

Személyek:

Dobó István Egervár parancsnoka	—	Halmay Imre
Katicza leánya	—	Csige Böske
Homonai uram, Katicza nagybátyja	—	Szathmáry Árpád
Balassa Bálint lantos	—	Déry Béla
Hegedűs István, várhadnagy	—	Tóth E.
Ali renegát	—	Arday Attila
Gyalus gazda	—	Csige Lajos
Gyalusiné asszony káplár,	—	Havasi Szidi
Lőrincz baltás	—	Torday K.
Szilvásyné	—	Serfőzy Zsenni
Marosi gazda	—	Palotay
Mátyás gazda kovács mester	—	Arday A.
Gergely gazda, asztalos	—	Csontó
Márton gazda ács	—	Hernády
Sebestyén, Homonai fegyvernöke	—	Szilágyi
Kádas gazda	—	Tordai
Magyar követ	—	Szohuer Olga

Kezdete este fél 8 órakor.

VASUT-ÜGYEK.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a magyar délkeleti h. é. vasut versecz gattajai vonalán f. évi márczius hó 15. ével új menetrend lép érvénybe. Az új vonatok közlekedési ideje a következő lesz.

Az első vonat Verseczről reggel 3 órakor fog indulni és Gattajára reggel 4 óra 56 perczkor érkezni, a második vonat Verseczről déli 12 órakor indul és Gattajára d. u. 2 óra 24 perczkor érkezik.

Az ellenkező irányban az első vonat Gattajáról reggel 5 óra 40 perczkor fog indulni és Verseczre d. e. 8 óra 4 perczkor érkezni, a második vonat Gattajáról d. u. 5 órakor indul és Verseczre este 7 óra 12 perczkor érkezik.

Budapest, 1897. márczius 7-én.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Dr. Brájer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős
Mayer Rezső.

658. kig. szám. 1897.

308-1.1 31. szám b. v. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye antalfalvai járásához tartozó Csenta községi segédjegyzői állás lemondás folytán megüresedett, arra ezenel pályázatot hirdetek.

Ezen állással évi 400 frt készpénz és 1 öl tüzi fa élvezete van egybekötve.

Felhivom pályázni óhajtókat, hogy képesítésüket, eddigi alkalmazásukat, nemkülönben nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi április hó 7-ig hozzám nyújtják be.

A választást folyó évi április hó 8 án d. e. 10 órakor fogom Csenta község-házánál megtartani.

Kelt Antalfalván, 1897. évi márczius hó 5-én.

Szávits Gerő,
főszolgabíró.

695. tkvi szám 1897.

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. trvszék mint tkvi hatóság közzhírre teszi, hogy Szekosán férj. Szlagianu Katalin tasnádi lakos végrehajtónak Zeiku Vaszilie ntoráki lakos végrehajtást szenvedő elleni 239 frt 79 kr. tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő N.-Torák községi 913. sz. tjkben 330/b. hrsz. a. felvett 555 ö. i. sz. ház 400 □ beltelekkel, tehát a végrehajtáson kívül álló társtulajdonos Zeiku Eva jutaléka is 315 frt kikialtási árban 1897. évi április hó 13-ik napjának d. e. 10 órájkor N.-Torák község-házánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikialtási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikialtási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikialtási árának 10%-át, vagyis 31 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1. 3333. ig. min. rend. 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. trvszék mint tkvi hatóságnál és N.-Torák község-házánál tekinthetők meg.

Kelt a nagybecskereki kir. trvszék tkvi hatóságánál, 1897. évi január hó 28-ik napján.

311-1.1

Kiss,
kir. tvezéki bíró.

Meghívó

Az újon alakult „Istvánföldi takarékos és hitelegylet mint részvénytársaságnak“ Istvánföldön 1897. évi márczius hó 30-ikán d. u. 3 órakor tartandó rendkívüli

közgyűlésére.**Tárgysorozat.**

1. Elnök és jegyző választása.
2. A nagybecskereki tek. kir. törvényszék 3003/897. ker. számú végzése folytán módosított, illetve újonnan szerkesztett alapszabályok előterjesztése.
3. Egy feltgyelő bizottsági tag választása.

Kelt Istvánföldön, 1897. évi márczius hó 14-én.

313-1.1

Az igazgatóság.**Arverési hirdetmény.**

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a törökbecsei tekintetes kir. járásbírósg 9. polg. 1897. számú végzése által Horváth András bácsföldvári lakos végrehajtató javára Horváth sz. Botka Roza tordai és trsa ellen 1500 frt tőke, ennek 1896. év december hó 1. napjától számítandó 6% kamatai s eddig összesen 91 frt 35 kr perköltség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságtól lefoglalt és 932 frtra becsült lovak, kocsik, kf. gazdasági felszerelvények, csöves kukorica, kf. butorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 770. polg. 1897. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis T.-Becsén garajevácsi tanján a község-házánál leendő eszközlésére

1897. évi márcz. hó 30-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóság ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt T.-Becsén, 1897. évi márczius hó 7-ik napján.

Rankovits István,
kir. bir. végrehajtó.

312-1.1

A Nádor- és Jenőherczeg-utca sarkán egy

3 szobából

álló szép lakás kiadó. — Bővebbet

246 - x.10

Fuchs Sándornál.**Hirdetmény.**

A zágrábi főszékesegyházi káptalan bérbe adja Torontálmegyében fekvő „Módosi“ uradalmát 12 évre, 1898. október hó 1-től 1910. évi október hó 1-éig.

A részletes feltételek megtekinthetők a nevezett főkáptalan dékánai irodájában Zágrábban Kaptol hrsz. 27. hétköznapiokon 10-12 óráig délelőtt, ugy szintén a káptalani ellenőrnél Módoson.

Bérelni szándékozók felhivatnak, hogy a zágrábi főszékesegyházi káptalannak 1897. évi augusztus hó 1-éig zárt ajánlatukat 30.000 frtnyi bánatpénzzel ellátva adják be. A bánatpénz készpénzben, vagy osztrák, avagy magyar államkötvényekben — külön nyugta ellen — adandó át a zárt ajánlattal egyidejűleg. Ajánlattevő ajánlatához anyagi viszonyairól szóló bizonyítványt minden esetre csatoljon.

Ezen 30.000 frtnyi bánatpénz elnyerőnek letétbe helyezendő kaucziójába fog beszámíttatni, az esetleges hiány az elnyerő által pótlendő lesz, miglen az esetleges többlet visszaadatik neki.

A főszékesegyházi káptalan fenntartja magának azt a jogot, hogy ajánlattevők közt azt választhatja bérlőnek, kiben a káptalan úgy vagyoniilag, mint erkölcsileg a legtöbb biztosítékot találni véli.

A főszékesegyházi káptalan az általa elfogadott ajánlatról az ajánlattevőt azonnal értesíteni fogja oly felhívással, hogy az illető a bérleti szerződést ezen felhívás vétele napjától számítandó 8 napon belül aláírja, mit ha elmulasztana, bánatpénzét a főszékesegyházi káptalan javára elveszti és elfogadott ajánlata ezen nyolcz napon tul tárgytalanná válik.

227-11.3

FEHÉR MIKLÓS

gépgyáros ajánlja

a m. kir. államvasutak gőzcséplőkészleteit, továbbá a legújabb szerkezetű magánjárokát és mindennemű egyéb gazdasági gépeket, ugymint: ekéket, boronákat, hengereket, vetőgépeket, (cirkulár)-kőfűrészeket, malomberendezéseket, trieuróket, darálókat, a legjobb peronospora-fecskendőket, szecskavágókat, bakkerrostákat stb. stb. kedvező fizetési feltételek mellett legjutányosabb áron, hitelképes vevőknek több évre terjedő részletfizetésre.

Leeggett m. kir. államvasuti cséplők keretei készpénzért beváltatnak, valamint régi gépek ujjakkal becséréltetnek.

== Cséplési időnyre vevőimnek megbízható gépészekről gondoskodom. ==

Képes árjegyzék kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve.

FEHÉR MIKLÓS gépgyáros
Budapest, IX. Üllői-ut 23. sz., (a „Köztelek“ mellett).